

2014

Blekingebläddran

Föreningen Blekinges Flora

Föreningen Blekinges Flora

Föreningen Blekinges Flora bildades för att främja den botaniska verksamheten i landskapet. Föreningen grundades 1994 som en fortsättning på det nyligen avslutade inventeringsprojektet. Vi har möten två gånger per år med föredrag och dessutom exkursioner på våren, sommaren och hösten. Vi ägnar oss åt både blomväxter och olika kryptogamgrupper (mossor, lavar, svampar, alger). Föreningen har dessutom floraväktarverksamhet. 1998 startade föreningen ett svampprojekt med syfte att inventera främst storsvampar, men även i viss mån mikrosvampar. Vi deltagar även i de vilda blommornas dag, med lokala exkursioner i juni månad.

För att bli medlem kan du betala in årsavgiften på 100 kr (20 kr för familjemedlemmar) till postgiro: 4877 229-7, eller bankgiro: 5704-5205. Ange namn och adress, samt att du är ny medlem. Alternativt kan du höra av dig till någon i styrelsen.

Ordförande: Bengt Nilsson
Trestenav. 5A, 294 35 Sölvesborg
tfn 0456-12748
e-post: bengt39@gmail.com

Kassör: Kjell Petersson
Arvid Nilssonsg. 8, 371 33 Karlskrona
tfn 0455-338141
e-post: kjell.pettersson@allt2.se

Sekreterare: Åke Widgren
Ronnebyg. 10, 371 32 Karlskrona
tfn (arb) 010-22 40 216
e-post: cotula@gmail.com

Floraväktaransvarig: Åke Widgren

Svampprojektet: Jonny Svensson
Karsahult PI 81, 360 10 Ryd
tfn 0459-833 45
e-post: jonny.g.a.svensson@gmail.com

Programsekreterare: Johan Wolgast
Hunnemarav. 11, 374 34 Karlshamn
mobil 0708-154424
e-post: johanwolgast@yahoo.co.uk

Föreningens hemsida:
www.blekingesflora.se

Blekingebläddran

För författarinstruktioner, se bakpärmens insida.

Redaktör: Lars Fröberg, Botaniska Museet, Box 117, 221 00 Lund.
tfn 046-222 01 29, e-post: lars.froberg@biol.lu.se

Redaktionskommitté: Ingrid Grahn-Nilsson, Joakim Hemberg, Åke Widgren.

Omslagsbild: Fransk stjärnlök *Ornithogalum narbonense* från Kummeln. Foto B. Nilsson.

Förord

Våren har varit ovanligt tidig i år, vilket medfört att flera av oss har fått lite bråttom att hinna med vårfloran. Tack vare den tidiga säsongen har det dock gått att göra ytterligare eftersökningar av den intressanta förvildade floran vid Kummeln utanför Lyckeby, vilken presenteras i detta nummer av Blekingeblåddran. Ett 30-tal arter som odlades under första halvan av 1900-talet har observerats där som kvarstående eller förvildade under de senaste 30 åren.

Vidare kan ni läsa om en mycket noggrant genomförd övervakning av den sällsynta laven grynig påskrislav *Stereocaulon incrustatum*, genomförd av Ulrika Widgren. Arten som kanske har sin enda svenska lokal i Blekinge, är utsatt för slitage från hästridning och andra mänskliga aktiviteter.

Floraväktarna har varit aktiva bl.a. med att leta efter den rödlistade arten liten kärrmaskros *Taraxacum litorale*. Framöver kommer återbesök att göras på ett par arter som av Svenska Botaniska Föreningen (SBF) utsetts som prioriterade floraväktarter, nämligen ryl *Chimaphila umbellatum* och fältgentiana *Gentianella campestris*. Dessvärre har båda arterna gått tillbaka kraftigt (den tredje prioriterade arten rödsyssa *Cephalanthea rubra* är inte känd från Blekinge). Årets växt som SBF utsett är slätterblomma *Parnassia palustris*, som dessvärre sannolikt är utgången från landskapet. Däremot finns chans att finna årets mossa rävsvansmossa *Thamnobryum alopecurum*. Dessutom kommer eftersökningar att göras på slättergubbe *Arnica montana* och stolt trampört *Polygonum aviculare* ssp. *exaltatus*, den senare nu endast känd från ett par lokaler på Långören.

Svampprojektet presenterar resultaten från en kurs om tryfflar samt ett oväntat nyfynd av judasöra *Auricularia auricula-judae* i Karlskrona, funnen av Åke Widgren. Föreningen har nu även fått en algsektion som presenterar sig på sid. 34. Snart kommer sektionen att lägga ut checklistor över Blekinges marina makroalger och kransalger på hemsidan. Appropå hemsidan, så lanserades en ny uppfräschad version inför föreningens årsmöte - gå gärna in och titta på denna. Vi bifogar även en medlemsmatrikel på sid. 32 - hör av er om någon uppgift blivit felaktig.

Väl mött - Lars Fröberg (redaktör)

Övervakning av grynig påskrislav i Högasand 2013

Ulrika O. Widgren

Grynig påskrislav är en högintressant art, eftersom den har sin enda "säkra" svenska lokal i Blekinge. Några förekomster finns även i Jämtland, men det kan eventuellt motsvara en annan art. Ulrika Widgren presenterar här en mycket noggrannt genomförd övervakning av arten vid Högasand i östra Blekinge.

Inledning

Blekinge är ansvarigt län för åtgärdsprogrammet av grynig påskrislav *Stereocaulon incrustatum* (Arup 2006). I länet förekommer laven enbart inom naturreservatet Högasand, norr om Kristianopel, i Karlskrona kommun, och för övrigt har den endast tre ytterligare kända svenska förekomster i Jämtlands län (Arup 2008). Det är därför angeläget med regelbunden övervakning av arten i Blekinge. Den är tidigare känd från en handfull ytterligare landskap både i södra och mel-

lersta delen av landet. Arten är stark hotad (EN) enligt den gällande rödlistan (Gärdenfors 2010). Den är rödlistad i hela Norden och förekommer även i kontinentala delar av Europa, Asien och Nordamerika (Arup 2010).

Beskrivning av laven

Den gryniga påskrislaven är en ljus metallgrå liten busklav (Fig.1), som växer enskilt eller i mattor. Bålen är upp till 3 cm hög, med korta, utåtriktade sidogrenar och tjock huvudstam (Arup 2010). En tämligen ovan lavkännare kan tänka att den gryniga påskrislaven ser ut lite som en Michelin-gubbe med 'knotttror' som byggs ovanpå varandra.

I Högasand finns minst ytterligare två arter av *Stereocaulon* (U. Arup muntl. 2013). Det är påskrislav *S. paschale* med tydligare utskott, så som isidier, och vårtig påskrislav *S. condensatum*, vilken dock ger ett mörkare och mer kompakt intryck, men kan bli upp till någon dryg centimeter. Den vårtiga påskrislaven förväxlas i sådana fall med yngre exemplar av grynig påskrislav.

Fig. 1. Grynig påskrislav i Högasand.
Foto U. O. Widgren.

Fig. 2. Öppna sandmiljöer i Högasand. Foto U. O. Widgren.

Den gryniga påskrislaven kan i fält vid direkt solljus särskiljas genom sin ljusgrå, nästan självlysande, grå nyans. Även mindre exemplar av arten syns tydligt i direkt solljus. Svårast är att skilja mellan yngre nyetablerade exemplar av förekommande *Sterocaulon*-arter i området.

Livsmiljö

Den gryniga påskrislaven växer i öppen sand. Lavens förekomst i naturreservatet Högasand utgörs av vegetationsfria sanddyner omgärdade av tallskog och med spridda grupper av lågvuxna tallar (Fig. 2). Arten växer företrädesvis i zonen mellan moss-lavklädda dyner och den helt öppna sanddynen (Arup 2010). Mindre exemplar kan dock återfinnas flera meter ut i den öppna dynen, vilket glädjande konstaterades vid den senaste uppföljningen av arten.

Övervakning av laven och uppföljning av blottad sand

Noggrann övervakning av lavens täckningsgrad har genomförts i tre av delpopulationerna i Högasand vid flera tillfällen sedan 2002 (Björgren 2003). Under 2013 har inventering genomförts av täckningsgraden hos dessa utvalda delpopulationer (delpopulation 1, 5 och 6) och en översiktlig inventering av antal delpopulationer.

Delpopulationerna övervakas genom fotografering och yttäckningsanalys (Arup 2008), i kvadranter inom 1 m² stor yta (Fig. 3), där ett hörn är fastmarkerat i fält. Då varje yta även är beskriven med avstånd och vinkel till äldre tallar är det möjligt att lokalisera ytan även om fastmarkeringen förskjuts något p.g.a. sandens rörlighet eller annan mekanisk påverkan.

Vid det senaste inventeringstillfället konstaterades att utbredningen av

Tabell 1. Delpopulationernas storlek vid bedömning 2007 och 2013.

Delpop	Beskrivning	2007	2013
1	i sluttningen	Riklig, speciellt på toppen.	Väl spridd i ytan, ridning har fragmenterat populationen.
2	i stigkanten	1 ex	Svårhittade, 3 små ex.
3	i brynet	Spridda ex i kanten.	Mer än 20 ex.
4	i brynet	Rikligt inom 2 x 0,25 m	Riklig, med betydligt större utbredning än 2007.
5	i brynet	Spridd, fläckvis riklig.	Mer än 2007, pop 3, 4 och 5 hänger nästan ihop, med spridda förekomster emellan.
6	strax V om ensam tall	Riklig inom 2 x 1 m	Riklig, fler små ex upp till minst 8 m från den koncentrerade pop.
7a	flackt område N om tallar	1 ex	Kan inte identifiera 3 delpop. N om den lilla tallen minst 30ex, S därom 3 ex och ev unga ex. Pop. längst västerut mer än 10 ex.
7b	flackt område N om tallar	10 ex	se ovan
7c	flackt område N om tallar	1 ex	se ovan
8a	flackt område SV om tallar	2 ex	3 små spridda ex.
8b	flackt område SV om tallar	5 ex	3 små ex.
9	toppen av sluttning	Spridda ex inom 1 m ²	Enstaka ex, ridning alldeles intill.
10	i sluttningen	4 ex	Hittar dem inte, men det är möjligt att den finns där.
11	vid basen av sluttningen	få små ex	Söder om liten tall, enstaka ex.
12	vid basen av sluttningen	1 ex	Hittar dem inte, men det är möjligt att den finns där.

Fig. 3. Utläggning av provyta inom delpopulation 6. Foto U. O. Widgren.

borsttåtel *Corynephorus canescens* och sandstarr *Carex arenaria* tycks öka i de öppna sandblottorna. En av delpopulationerna tycktes växa igen med borsttåtel. Av den anledningen påbörjades under hösten 2013 en uppföljning av förekomst av blottad sand.

Blottad sand har inventerats inom ramen för uppföljning i skyddade områden enligt Naturvårdsverkets manual (Naturvårdsverket 2010). I uppföljningen av blottad sand i Högasand skiljs dock inte mellan olika typer av sand, såsom i manualen, utan endast mellan stabiliserad men *blottad* sand (2A) och stabiliserad och *vegetationsklädd* sand (2B). Utbredningen av uppföljningsytan kan ses i kartan (Fig. 4).

Metodiken baseras på 20 utlagda transsektor, i nord-sydlig riktning, inom uppföljningsytan. Med hjälp av gps återfinns startpunkten, varifrån transsekten följs med rikt-kompass och utlagt måttband (Fig 5). Varje dm-sträcka längs måttbandet kategoriseras och noteras som blottad sand (2A) eller vegetationsklädd sand (2B). Till vege-

tationsklädd räknas även täcke av barr och grenar av lågt växande tall, vilka också hotar blottad sand som substrat för den gryniga påskrislaven.

Resultat

Förekomsten av grymig påskrislav ser bra ut jämfört med tidigare inventeringstillfällen. Den förekommer idag på många platser där den saknades 2007. I två av de inventerade provytorna har arten ökat kraftigt. I en har den försvunnit helt då en ridstig passerar rakt igenom. Trots detta har arten totalt sett ökat med 39 % (Arup 2013). 12 delpopulationer har identifierats vid tidigare inventering.

Övervakning av delpopulationer. Resultatet av översiktliga inventeringar 2007 och 2013 av delpopulationerna ges i tabell 1.

Uppföljning av blottad sand. Resultatet visar att 38 % av uppföljningsytan utgörs av blottad sand, resten är vegetationsklädd sand. Ungefär hälften av vegetationen utgörs av lavar och

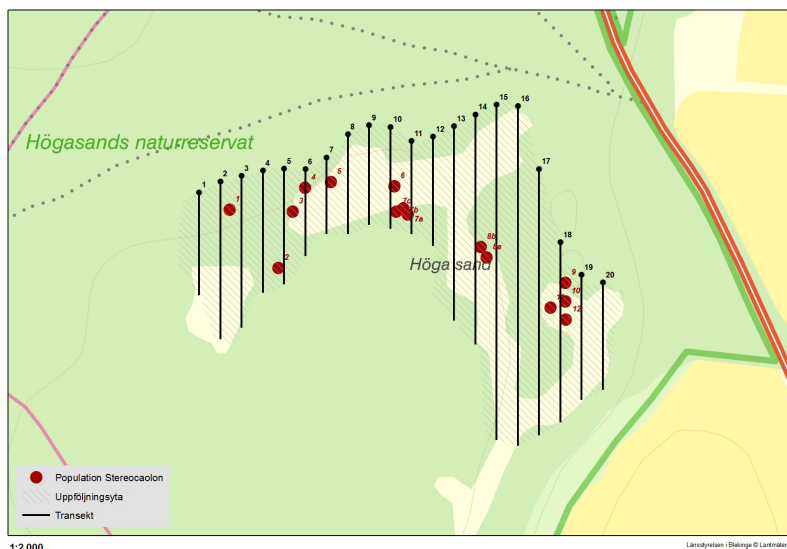

Fig. 4. Område för uppföljning av 20 transekter med startpunkt och delpopulationernas läge angivna.

mossor och den andra halvan av inväxande tall, marktäckande barr och kottar. Borsttåtel och sandstarr täcker 2,5 % av den vegetationsklädda sanden (Widgren 2013).

Diskussion

Glädjande är att laven tycks vara stabil i området och även stadd i ökning. Det är dock svårt att utan årlig uppföljning vara säker på hur stabil ökningen är, t.ex. kan sandens vinddrift påverka resultatet. Provytornas fasta markeringar är ibland omöjliga eller svåra att återfinna och det behövs en bättre lösning för permanentmarkering.

Planen framöver är en årlig översiktsinventering av delpopulationerna, vilket skulle öka kunskapen om årlig variation hos arten.

Efter inventeringen i Jämtland misstänktes att det är två olika arter i norr och i söder (U. Arup muntl. 2013). I dialog med forskare i Finland och Tyskland har denna misstanke förstärkts, vilket föranlett Länsstyrelsen att bekosta DNA-analys av artens förekomst i Jämtland och Blekinge. Det har varit svårt att hitta en fungerande gen för analysen, men resultat väntas förhoppningsvis under våren 2014.

Uppföljningen av blottad sand blir ett värdefullt underlag inför framtiden. Nästa uppföljning bör genomföras inom 10–12 år. Man kan då se om artens livsmiljö minskar och eventuellt koppla in lämpliga åtgärder. Med transekter som sträcker sig från intilliggande tallskog, genom sandyner, hoppas vi fånga upp

problematik med inväxning av träd och ökande förekomst av borsttåtel och starr i de öppna dynerna. För att bibehålla blottad sand krävs ett visst mått av störning, dock inte exakt på de platser där den gryniga påskrislaven förekommer. Det tydligaste hotet mot artens förekomst i Högasand är idag otillåten ridning och körning med motorfordon. Bättre skyltning av ridled och otillåten ridning, bom eller stenar vid otillåten infart är lämpliga åtgärder för att förbättra skyddet av laven.

Målsättning under 2014 är även att påbörja försök att transplantera den gryniga påskrislaven till ytterligare någon eller några lämpliga lokaler i länet. Detta för att öka artens livskraft och minska dess sårbarhet.

Citerad litteratur

- Arup, U. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av grynig påskrislav (*Stereocaulon incrustatum*). Rapport 5662 november 2006. Naturvårdsverket.
- Arup, U. 2008. Grynig påskrislav *Stereocaulon incrustatum* i Sverige. Rapport 2008:7. Länsstyrelsen i Blekinge.
- Arup, U. 2010. Artfaktablad *Stereocaulon incrustatum*. Artdatabanken SLU.
- Arup, U. 2013. Övervakning av grynig påskrislav i Blekinge. AREK bio-konsult HB.
- Björegren, I. 2003. Rapport över en floraväktarart: grynig påskrislav, *Stereocaulon incrustatum* - en anspråkslös specialist. Lavbulletinen 1-2003.

Fig. 5. En transekt med blottad sand och inslag av borsttåtel och renlavar. Foto U. O. Widgren.

- Gärdenfors, U. (red.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. Artdatabanken SLU.
- Widgren, U. O. 2013. PM Uppföljning av sandblottor i Högasand 2013. Länsstyrelsen i Blekinge.
- Naturvårdsverket. 2010. Manual för uppföljning av sanddynen och stränder i skyddade områden. NV-310-5279-05 NS.

Kummeln, en oas med förvildade och kvarstående sällsyntheter

Lars Fröberg & Bengt Nilsson

Kummeln är en klassisk lokal för förvildade/kvarstående växter, vilken är belägen norr om Lyckeby i östra Blekinge. Lektorn Emil Rundkwist odlade allsköns växter här för snart ett sekel sedan, och trots att området är hårt betat av kor går det fortfarande att finna nya rariteter som rester från odlingen.

Strax norr om Lyckeby ligger en beteshage på östra sidan av Lyckebyån (Fig. 1). Området har fått namnet Kummeln, eftersom här finns rester av ett gravfält från vikingatiden. Hagen hyser ett flertal sällsynt förvildade arter, vilka härstammar ifrån en trädgårdsodling av lektorn Emil Rundkwist. Man kan även se rester av husgrunden till huset där han bodde. Vid den senaste Blekingeflorans publicering (Fröberg 2006) uppgavs bl.a. rotkörvel *Chaerophyllum bulbosum*, styvklematis *Clematis recta*, vitrapunkel *Phyteuma spicatum* och sommarfläder *Sambucus ebulus* som förvildade/kvarstående för området. Nu har ytterligare ett par arter blivit funna, nämligen knölstäkra *Oenanthe pimpinelloides* funnen av Bengt Nilsson och Göran Nilsson oberoende av varandra, samt fransk stjärnlök *Ornithogalum narbonense* funnen av Bengt Hallberg. Det är den enda kända förvildade lokalen för knölstäkra i Norden.

Emil Rundkwist var biologilärare på Karlskrona högre allmänna läroverk och anlade en fruktträdgård vid sin stuga vid Kummeln. Utöver fruktträd

odlade han allsköns kulturväxter. Både han och hans dotter Astrid samlade av de odlade växterna, och dessa finns bevarade främst på Lunds Botaniska Museum. Flera av arken har en etikett med en generell rubrik som lyder "I Sverige odlade växter" och kan möjligen ha använts i undervisningen (Fig. 2). Några av de insamlade arterna som togs på 1920-talet av Astrid Rundkwist noterades som trädgårdsogräs, nämligen rosenglim *Atocion armeria*, fiskmålla *Chenopodium polyspermum*, mursenap *Diploaxis muralis*, rävtörel *Euphorbia peplus*, blekbalsamin *Impatiens parviflora*, rödmire *Lysimachia arvensis*, kanariegräs *Phalaris canariensis*, åkermadd *Sherardia arvensis*, doftklöver *Trifolium resupinatum* och trädgårdsveronika *Veronica perisca*. Flera andra arter uppgavs växa i park. Av buskar och träd från parkmiljö finns hästkastanj *Aesculus hippocastanum*, berghäggmispel *Amelanchier ovalis*, kastanj *Castanea sativa*, svartoxbär *Cotoneaster niger*, färgginst *Genista tinctoria*, rosentry x skogstry *Lonicera tatarica* x *xylosteum* (uppgiven som

Fig. 1. Översikt från Kummeln med bestånd av vildtulpan. Foto K. Petersson

svarttry *L. nigra*), sötkörbär *Prunus avium*, päron *Pyrus communis* och måbär *Ribes alpinum* representerade. Av örter från denna miljö finns både vilda arter, som nässelklocka *Campanula trachelium* och midsommarblomster *Geranium sylvaticum*, samt förvildade arter som ramslök *Allium ursinum*, akleja *Aquilegia vulgaris*, toppklocka *Campanula glomerata* (underartstillhörighet oklar), ängsnäva *Geranium pratense*, storfryle *Luzula sylvatica*, gråmalva *Malva thuringiaca*, rödfibbla *Pilosella aurantiaca* ssp. *aurantiaca*, ängssalvia *Salvia pratensis* och strandveronika *Veronica longifolia* uppgivna. Av dessa är åtminstone kastanj, ramslök och ängsnäva även sedda efter 1980.

En del av de arter som odlades har förvildats och blivit noterade dels av Björn Holmgren och Hjalmar Hylander främst under 1940-talet (Holmgren 1921, 1942), dels av inventerare från Blekinge-inventeringen 1980–1996 och senare. Arter som noterats som förvildade under 1930/40-talet är italiensk oxtunga *Anchusa azurea*, rotkörvel *Chaerophyllum bulbosum*, stenfrö

Lithospermum officinale, knölstäkra *Oenanthe pimpinelloides* (uppgiven som jordkastanj *Bunium bulbocastanum*), lavendelfacelia *Phacelia ciliata*, bollmåra *Phuopsis stylosa*, vitrapunkel *Phyteuma spicatum* och gulsyska *Stachys annua*. Av dessa är rotkörvel, knölstäkra och vitrapunkel även funna efter 1980, dvs. under den senaste inventeringen och framåt (Tab. 1). Vidare har ytterligare några förvildade arter, som inte finns dokumenterade tidigare, blivit noterade som förvildade, bl.a. styvklematis *Clematis recta*, robinia *Robinia pseudacacia*, sommarfläder *Sambucus ebulus*, kvastspirea *Spiraea chamaedryfolia* och vildtulpan *Tulipa sylvestris* (Tab. 1)

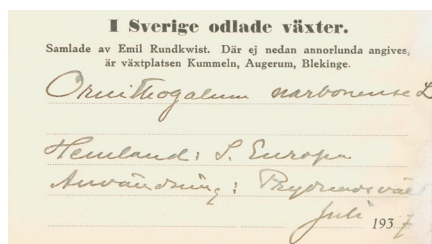

Fig. 2. Exempel på Emil Rundkwists etiketter för odlade växter vid Kummeln.

Tabell 1.

Förteckning över alla förvildade eller kvarstående arter vid Kummeln som är sedda efter 1980, samt årtal för deras förekomster som odlad eller förvildad.

Art	Odlad	Förvildad/kvarstående
<i>Acer negundo</i> asklönn	-	1983
<i>Allium ursinum</i> ramslök	1926	1989, 1996, 2014
<i>Aquilegia vulgaris</i> akleja	1925, 1935	2014
<i>Calystegia pulchra</i> rosenvinda	1935	1992
<i>Castanea sativa</i> kastanj	1924	1983, 2010, 2014
<i>Chaerophyllum bulbosum</i> rotkörvel	1935	1925, 1946, 1983 & framåt
<i>Clematis recta</i> styvklematis	-	1994, 1998
<i>Galanthus nivalis</i> snödroppe	1937	2014
<i>Geranium pratense</i> ängsnäva	1925	1989, 1998
<i>Inula helenium</i> ålandsrot	1935	1990, 1996, 2000
<i>Lithospermum officinale</i> stenfrö	1935	1946, 1947, 1989
<i>Lysimachia nummularia</i> penningblad	1935	1925, 2010, 2014
<i>Oenanthe pimpinelloides</i> knölstäkra	1935	1946, 2013, 2014
<i>Ornithogalum narbonense</i> fransk stjärnlök	1937	2013, 2014
<i>Philadelphus pubescens</i> kungsschersmin	-	2013, 2014
<i>Phyteuma spicatum</i> vitrapunkel	1925, 1935	1948, 1989 & framåt
<i>Prunus avium</i> sötkörbär	1924	2014
<i>Pyrus communis</i> päron	1924	2014
<i>Reynoutria sachalinensis</i> jätteslide	-	1989
<i>Robinia pseudacacia</i> robinia	-	1983
<i>Rosa gallica</i> provinsros	-	2000, 2014
<i>Sambucus ebulus</i> sommarfläder	-	1983 och framåt
<i>Spiraea chamaedryfolia</i> kvastspirea	-	1994, 2014
<i>Spiraea salicifolia</i> häckspirea	1913, 1935	1997, 2014
<i>Symphoricarpus albus</i> snöbär	1935	2011, 2014
<i>Tulipa gesneriana</i> tulpan	1925, 1936	2014
<i>Tulipa sylvestris</i> vildtulpan	-	1983 och framåt
<i>Viola odorata</i> luktviol	1936	2014

Idag betas området av nötkreatur och flera av de förvildade arterna hålls nere av betetrycket. Inte ens de osmakliga sommarfläder och knölstäkra ratas av korna. Sommarfläder har inte setts på flera år. Det råder en ständig dynamik i området, vilket gör det till en spännande lokal.

Citerad litteratur

- Fröberg, L. 2006. Blekinges flora. SBF-förlaget, Uppsala.
- Holmgren, B. 1921. Blekinges fanerogamer och kärllkryptogamer. Karlskrona.
- Holmgren, B. 1942. Blekinges flora. Karlskrona.

Artlista

Alla arter från Kummeln som uppgivits som odlade eller växande i park, eller som ogräs i odlingarna har tagits med. Dessutom har några arter som funnits som uppenbara rester från odlingarna, men som ej dokumenterats tidigare som odlade inkluderats. Dock har ett flertal uppgifter på vilda arter vilka bedömts inte ha anknytning till odlingarna uteslutits. Uppgiftslämnare och determinatorer förkortas enligt följande: ARundk = Astrid Rundkwist, BNil = Bengt Nilsson, Hgn = Björn Holmgren, HHyl = Hjalmar Hylander, KPet = Kjell Pettersson, LFrö = Lars Fröberg, Matts = Lennart & Anna-Lisa Mattsson, NNiord = Nadja Niordson, Rundk = Emil Rundkwist, SSnog = Sven Snogerup, ThK = Thomas Karlsson, TTyl = Torbjörn Tyler. Herbariebelägg från LD = i Lunds Botaniska Museum, S = i Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, GB = i Göteborgs Botaniska Museum och UPS = i Evolutionsmuseet, Uppsala; AP = uppgift från Artportalen; ! = bestämd/verifierad av... Slutligen inkluderas några litteraturuppgifter.

Acer negundo asklönn. Gammal tomt 1983 Matts (Fröberg 2006).
Aconitum x stoerkianum trädgårdsstormhatt. Odlad 1927 ARundk (LD !ThK), odlad 1935 Rundk (LD).
Adonis annua höstadonis. Odlad 1927 Rundk (LD).
Aesculus hippocastanum hästkastanj. Park 1924 ARundk (LD).
Ajuga genevensis kritsuga. Odlad 1928 ARundk (LD).
Ajuga reptans revsuga. Odlad 1925 ARundk (LD), förv. 2014 BNil (möjligen hybrid).
Allium schoenoprasum gräslök. Odlad 1926

ARundk, odlad 1936 Rundk (båda LD).
Allium ursinum ramslök. Park 1926 ARundk (LD), kvarstående på gammal tomt 1989 Matts, 1996 NNiord (båda i Fröberg 2006), 2014 BNil.
Amaranthus hybridus ssp *hypochondriacus* toppamarant. Odlad 1913 Rundk (LD !ThK).
Amberboa moschata doftklint. Odlad 1935 Rundk (LD).
Amelanchier ovalis berghäggmispel. Park 1924 ARundk (LD !ThK).
Anagallis arvensis rödmire. Trädgårdsogräs 1925 ARundk (LD).
Anagallis foemina blåmire. Förorenat blomsterfrö 1936 Rundk, 1939 HHyl, Hgn, 1946 HHyl (alla LD !LFrö).
Anaphalis margaritacea pärleternell. Odlad 1935 Rundk (LD).
Achusa azurea italiensk oxtunga. Förvildad 1945 HHyl (LD).
Anemone sylvestris tovsippa. Odlad 1925 ARundk, odlad 1936 Rundk (båda LD).
Anthriscus cerefolium dansk körvel. Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).
Antirrhinum majus lejongap. Odlad 1935 Rundk (LD).
Aquilegia vulgaris akleja. Park 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD), 2014 BNil.
Artemisia dracunculus dragon. Odlad 1935 Rundk (LD).
Artemisia stelleriana sandmalört. Odlad 1926 ARundk, odlad 1936 Rundk (båda LD).
Asparagus officinalis sparris. Odlad 1925 ARundk (LD).
Astrantia major stjärnflocka. Odlad 1935 Rundk (LD).
Atocion armeria rosenglim. Trädgårdsogräs 1926 ARundk, odlad 1936 Rundk (båda LD).
Atriplex hortensis trädgårdsmälla. Trädgårdsogräs 1927 ARundk (LD).
Atropa bella-donna belladonna. Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).
Avena sativa havre. Odlad 1935 Rundk (LD).

Fig. 3. Styvklematis.
Foto K. Petersson.

Betonica officinalis humlesuga. Odlad 1935 Rundk (LD).

Bistorta major stor ormrot. Odlad 1935 Rundk (LD).

Borago officinalis gurkört. Odlad 1935 Rundk (LD), förvildad HHyl (Holmgren 1942).

Briza maxima italienskt darrgräs. Odlad 1938 Rundk (LD).

Bryonia alba hundrova. Odlad 1935 Rundk (LD).

Calendula officinalis ringblomma. Odlad 1935 Rundk (LD).

Calystegia pulchra rosenvinda. Odlad 1935 Rundk (LD !P. Lassen), gammal tomt 1992 Matts (Fröberg 2006).

Campanula glomerata toppklocka. Park 1926 ARundk (LD !TTyl, odlad form av ssp. *glomerata*?), odlad 1935 Rundk (LD !TTyl, cf. ssp. *speciosa*).

Campanula trachelium nässelklocka. Park 1926 ARundk (LD).

Castanea sativa kastanj. Park 1924 ARundk (LD), gammal tomt 1983 Matts (Fröberg 2006), 2010 KPet, 2014 BNil.

Chaerophyllum bulbosum rotkörvel. Förvildad i gräsmark 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk, förvildad 1946 HHyl (alla LD), igenvuxen gammal trädgård, flera fynd

1983 och framåt (LD, S, Fröberg 2006, AP).

Chenopodium polyspermum fiskmålla. Trädgårdso gräs 1927 ARundk (LD).

Cichorium intybus cikoria. Odlad 1935 Rundk (LD).

Circaea x intermedia mellanhäxört. Odlad 1935 Rundk (LD !SSnog), trädgårdsland 1945 HHyl (LD !CBlom).

Clematis recta styvklematis (Fig. 3). Kvarst i hagmark 1994 LFrö (LD, Fröberg 2006), igenvuxen ödeträdgård 1998 NNiord (S).

Clematis viticella italiensk klematis. Odlad 1911 Rundk (LD).

Collomia linearis limfrö. Odlad 1910 Rundk (LD).

Coriandrum sativum koriander. Odlad 1928 ARundk (LD).

Cornus sanguinea skogskornell. 1924 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Cotoneaster niger svartoxbär. Park 1924 ARundk (LD !B. Hylmö).

Crinitaria linosyris gullborste. Odlad 1928 ARundk (LD).

Cucumis sativus gurka. Odlad 1935 Rundk (LD).

Cynoglossum wallichii indisk förgätmigej. Odlad 1913 Rundk (LD).

Fig. 4. Ålandsrot . Foto K. Petersson.

Datura stramonium spikklubba. Odlad 1935 Rundk (LD), Hgn (Holmgren 1942).

Dianthus barbatus borstnejlika. Odlad 1927, 1935 Rundk (båda LD).

Dianthus caryophyllus trädgårdsnejlika. Odlad 1927, 1936 Rundk (båda LD).

Digitalis ferruginea. Odlad 1938 Rundk (LD).

Digitalis grandiflora gul fingerborgsblomma. Odlad 1935 Rundk (LD).

Digitalis purpurea fingerborgsblomma. Odlad 1925 ARundk (LD).

Diploxys muralis mursenap. Trädgårdsogräs 1928 ARundk (LD !LFrö).

Dipsacus fullonum kardvädd. Odlad 1938 Rundk (LD).

Dracocephalum moldavica turkisk drakblomma. Odlad 1911 Rundk (LD).

Eryngium planum rysk martorn. Odlad 1935 Rundk (LD).

Euphorbia peplus rävtörel. Trädgårdsogräs 1926 ARundk (LD).

Galanthus nivalis snödroppe. Odlad 1937 Rundk (LD), förvildad 2014 BNil.

Genista tinctoria färgginst. Park 1927 ARundk (LD).

Geranium pratense ängsnäva. Ängsmark vid ån 1916 Rundk, park 1925 ARundk (båda LD), gammal tomt 1989 Matts (Fröberg 2006), odlad/kvarst. 1998 NNiord (S).

Geranium sylvaticum midsommarblomster. Park 1925 ARundk (LD), 2014 BNil.

Gilia capitata bollgilia. Odlad 1935 Rundk (LD).

Glaucium flavum strandvallmo. Odlad 1928 ARundk (LD).

Glebionis carinata ringkrage. Odlad 1938 Rundk (LD).

Glycine max sojaböna. Odlad 1936 Rundk (LD).

Fig. 5. Knölstäkra i blom och i frukt. Foton B. Nilsson.

Gypsophila elegans sommarslöja. Odlad 1913, 1938, Rundk (båda LD).

Gypsophila muralis grusnejlika. Odlad 1936 Rundk (LD).

Gypsophila paniculata brudslöja. Odlad 1927 Rundk (LD).

Helianthus pauciflorus höstsolros. Odlad 1935 Rundk (LD).

Hemerocallis lilioasphodelus gul daglilja. Odlad 1935 Rundk (LD), odlad 1947 HHyl (LD !LFrö).

Hesperis matronalis hesperis. Förvildad 1913 Rundk (LD).

Hordeum vulgare var. *distichon* tvåradigt korn. Odlad 1935 Rundk (LD).

Hyssopus officinalis isop. Odlad 1926 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Iberis amara blomsteriberis. Odlad 1938 Rundk (LD).

Iberis umbellata roseniberis. Odlad 1938 Rundk (LD).

Impatiens parviflora blekbalsamin. Trädgårdsogräs 1925 ARundk (LD).

Inula helenium ålandsrot (Fig. 4). Odlad 1935 Rundk (LD), kvarst. på gammal tomt 1990 Matts, 1996 BNil (båda Fröberg 2006), park/ekhage 2000 NNiord (S).

Iris germanica trädgårdsiris. Odlad 1927 Rundk (LD).

Iris sibirica strandiris. Odlad 1935 Rundk (LD).

Lactuca sativa sallat. Odlad 1935 Rundk (LD).

Lappula squarrosa piggrfrö. Trädgårdsjord 1925 ARundk (LD).

Legousia speculum-veneris venusspegel. Odlad 1936 Rundk (LD).

Lepidium sativum smörgåskrasse. Odlad 1927 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Levisticum officinale libbsticka. Odlad 1935 Rundk (LD).

Linaria bipartita kal violsporre. Odlad 1935 Rundk (LD).

Linum grandiflorum blomsterlin. Odlad 1910, 1935 Rundk (båda LD).

Linum usitatissimum lin. Odlad 1937 Rundk (LD).

Lithospermum officinale stenfrö. Odlad 1935 Rundk (LD), förvildad 1946, 1947 HHyl (LD, UPS), gammal trädgårdsmark 1989 Matts (Fröberg 2006, AP).

Lonicera tatarica x *xylosteum* rosentry x skogstry. Park 1925 ARundk (LD !LFrö).

Lunaria annua judaspenningar. Odlad 1927 Rundk (LD).

Luzula sylvatica storfrö. Park 1925 ARundk (LD), Rundk (Holmgren 1942, inplanterad och förvildad).

Lychnis chalconica studentnejlika. Odlad 1927, 1935 Rundk (båda LD), Hgn (Holmgren 1942).

Lychnis coronaria purpurklätt. Odlad 1913 Rundk (LD).

Lysimachia nummularia penningblad. Gräsmark, 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (LD), förv. 2010 KPet (AP), 2014 BNil.

Malva moschata myskmalva. Odlad 1935 Rundk (LD).

Malva thuringiaca gråmalva. Park 1928 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Matthiola longipetala ssp. *bicornis* grekisk lövkoja. Odlad 1913 Rundk (LD).

Medicago sativa ssp *sativa* blålusern. Insådd gräsvall 1926 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Melissa officinalis citronmeliss. Odlad 1935 Rundk (LD).

Mentha pulegium polejmynta. Odlad 1937 Rundk (LD !LFrö).

Mimulus luteus kal gyckelblomma. Odlad 1928 ARundk (LD).

Nigella damascena jungfrun i det gröna. Odlad 1910 Rundk, odlad 1926 ARundk (båda LD).

Oenanthe pimpinelloides knölstäkra (Fig. 5). Odlad 1935 Rundk, förvildad 1946 HHyl (båda !LFrö LD), betesmark f.d. trädgård 2013 BNil (LD in prep. !LFrö), 2013 G. Nilsson (Artportalen, S !ThK).

Oenothera glazioviana jättenattljus. Odlad 1935 Rundk (LD !K. Rostanski).

Oenothera fallax falskt jättenattljus. Park 1926 ARundk (LD !K. Rostanski).

Omphalodes linifolia lammtung. Odlad 1935 Rundk (LD).

Omphalodes verna ormöga. Odlad 1937 Rundk (LD).

Origanum vulgare kungsmynta. Odlad 1935 Rundk (LD).

Ornithogalum narbonense fransk stjärnlök. Odlad 1937 Rundk (LD), 2013 B. Hallberg (AP), 2013 BNil (LD in prep. !LFrö).

Othocallis siberica sibirisk blästjärna. Odlad 1936 Rundk (LD). 2014 BNil.

Panicum capillare buketthirs. Trädgårdsland 1945 HHyl (GB !CBlom).

Papaver rhoeas kornvallmo. Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Papaver somniferum opievallmo. Odlad 1926 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Parietaria officinalis väggört. Odlad 1935 Rundk, odlad 1939, 1946 HHyl (alla LD), förvildad (Holmgren 1942).

Fig. 6. Vitrapunkel. Foto B. Nilsson.

Phacelia ciliata lavendelfacelia. Förvildad 1946 HHyl (LD !LFrö).

Phacelia tanacetifolia honungsfacelia. Odlad 1913 Rundk (LD).

Phalaris canariensis kanariegräs. Trädgårdsogräs 1928 ARundk (LD).

Philadelphus pubescens kungsschersmin. Betesmark f.d. trädgård 2013 G. Nilsson (LD !ThK), 2014 BNil.

Phuopsis stylosa bollmåra. Förvildad 1946 HHyl (LD).

Phyteuma spicatum vitrapunkel (Fig. 6). Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk, förvildad 1948 HHyl (alla LD), gammal trädgårdsmark 1989 Matts (Fröberg 2006), 2011 KPet (AP), 2014 BNil.

Pilosella aurantiaca ssp *aurantiaca* rödfibbla. Park 1925 ARundk (LD !TTyl).

Polemonium caeruleum blågull. Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).

Prunus avium sötkörbär. Park 1924 ARundk

- (LD), förvildad 2014 BNiL.
- Pyrus communis* päron. Park 1924 ARundk (LD), kvarstående 2014 BNiL.
- Raphanus sativus* var. *sativus* rädisa. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Reseda alba* vitreseda. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Reseda luteola* färgreseda. Odlad 1935 ARundk, Rundk (båda LD).
- Reseda odorata* luktreseda. Odlad 1925 ARundk, odlad 1938 Rundk (båda LD).
- Reynoutria sachalinensis* jätteslide. Gammal tomt 1989 Matts (Fröberg 2006).
- Ribes alpinum* måbär. Park 1924 ARundk (LD).
- Robinia pseudacacia* robinia. Kvarst. på gammal tomt 1983 Matts (Fröberg 2006), kvarstående 2014 BNiL.
- Rosa gallica* provinsros. Kvarst. i ödeträdgård 2000 NNiord (S).
- Rubus phoenicolasius* vinhallon. Odlad 1938 Rundk (LD).
- Salvia officinalis* kryddsalvia. Odlad 1913 Rundk, park 1926 ARundk (båda LD).
- Salvia pratensis* ängssalvia. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Salvia viridis* broksalvia. Odlad 1936 Rundk (LD).
- Sambucus ebulus* sommarfläder. Kvarstående i hagmark (f.d. trädgård) 1983 Matts, 1994 LFrö (Fröberg 2006, LD), igenvuxen ödeträdgård 1998 NNiord (S).
- Sanguisorba officinalis* blodtopp. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Saponaria officinalis* såpnejlika. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Scabiosa atropurpurea* praktvädd. Odlad 1936 Rundk (LD).
- Setaria italica* kolvhirs. Trädgårdsland 1945 HHyl (LD, GB !CBlom).
- Sherardia arvensis* åkermadd. Trädgårdsogräs 1925 ARundk (LD).
- Silybum marianum* mariatistel. Odlad 1945 HHyl (LD).
- Solanum lycopersicum* tomat. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Solidago canadensis* kanadensiskt gullris. Odlad 1935 Rundk (LD).
- Spinacia oleracea* spenat. Odlad 1937 Rundk (LD).
- Spiraea chamaedryfolia* kvastspirea. Kvarstående i hagmark 1994 LFrö (Fröberg 2006, LD; flikbladig form), 2014 BNiL.
- Spiraea salicifolia* häckspirea. Odlad 1913, 1935 Rundk (båda LD !ThK), kvarstående i hagmark 1997 LFrö (LD !ThK).
- Stachys annua* gulsyska. Förvildad i trädgårdsland 1939 Hgn, 1943, 1945 HHyl (LD !LFrö, UPS) Rundk (Holmgren 1942).
- Symphoricarpos albus* snöbär. Odlad 1935 Rundk (LD), 2011 KPet (AP), 2014 BNiL.
- Syringa vulgaris* syren. Odlad 1936 Rundk (LD).
- Tagetes patula* sammetsblomster. Odlad 1938 Rundk (LD).
- Thymus vulgaris* kryddtimjan. Odlad 1938, Rundk, 1939 HHyl (båda LD).
- Tradescantia virginiana* tremastarblomma. Odlad 1928 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).
- Trifolium resupinatum* doftklöver. Trädgårdsogräs 1928 ARundk (LD).
- Tulipa gesneriana* tulpan. Odlad 1925 ARundk & 1936 Rundk (båda LD), 2014 BNiL.
- Tulipa sylvestris* vildtulpan. Gräsmark på gammal tomtmark 1983 Matts, 1996 NNiord (båda Blekingefloras databas), förvildad 2011 KPet (AP), 2014 BNiL.
- Vaccaria hispanica* åkernejlika. Odlad 1936 Rundk (LD !A. Kurtto).
- Verbascum lychnitis* grenigt kungsljus. Odlad 1925 ARundk, odlad 1935 Rundk (båda LD).
- Verbascum phoenicum* violkungsljus. Odlad 1926 ARundk, odlad 1935 Rundk, odlad 1943 HHyl (alla LD).
- Veronica longifolia* strandveronika. Park 1928 ARundk (LD).
- Veronica persica* trädgårdsveronika. Trädgårdsogräs 1926 ARundk (LD).
- Vicia faba* bondböna. Odlad 1936 Rundk (LD).
- Viola odorata* luktiol. Odlad 1936 Rundk (LD), förvildad 2014 BNiL.

Liten kärrmaskros i Blekinge

Åke Widgren

Floraväktarna i Blekinge betar av dåligt kända rödlistade taxa, och nu har turen kommit till liten kärrmaskros. I och med rikstade eftersök har arten nu blivit funnen på 50 lokaler, jämfört med 16 tidigare. Även om den kräver ogödslade betesmarker är den kanske inte så hotad som den ansetts.

Liten kärrmaskros *Taraxacum litorale* tillhör gruppen nordmaskrosor *Taraxacum* sect. *Borea*. Arten har varit rödlistad sedan 1995, de första åren som nära hotad (NT) och sedan 2000 som sårbar (VU; Gärdenfors 2010). En måttlig minskning anses ha skett i landet. Totalpopulationen har uppskattats till 3 000 (1 000–5 000) reproduktiva individer och antalet lokalområden till 250 (200–500). I *Blekinges Flora* (Fröberg 2006) redovisas fynd från sammanlagt 16 lokaler i 11 inventeringsrutor (motsvarande de gamla ekonomiska kartbladen), spridda från Listerlandet i väster till Kristianopel i öster. År 2009 började vi så smått intressera oss för liten kärrmaskros inom *Floraväktarna* och hade också turen att hitta tre nya lokaler. Vi bestämde oss därför för att försöka lära oss arten ordentligt så att vi sedan skulle kunna eftersöka den systematiskt i Blekinge. Detta skedde samtidigt som vi specialinventerade en annan rödlistad maskros med liknande biotopkrav, sumpmaskros *T. intercedens*. Satsningen var lyckad. Efter fältsäsongen 2013 har antalet kända lokaler för liten kärrmaskros i Blekinge nu vuxit till 50.

Beskrivning

Liten kärrmaskros är en oftast småvuxen art med små korgar. De yttre holkfjällen är korta och snett uppåtriktade. Bladen har en bred, vanligen oval ändlob och endast 2–3 små sidoflikar. På unga plantor är bladen mer eller mindre hela. Bladskäften är smala och intensivt röda i färgen. Arten är endast bestämbar under blomningstid, dvs. under maj–juni (Rydberg 2010).

Utbredning och ekologi

Liten kärrmaskros är känd från samtliga landskap i södra Sverige upp till Värmland och Gästrikland i norr. Arten var vid rödlisterevideringen 2010 känd från totalt 225 lokaler i landet, de flesta i kustlandskapen (främst Bohuslän, Öland och Södermanland). Endast drygt 100 lokaler ansågs aktuella. Utanför Sverige är den påträffad i Storbritannien, Tyskland, Baltikum, samt övriga Norden utom Island (Rydberg 2010).

Arten växer endast i naturliga gräsmarker och föredrar fuktig mark. De viktigaste biotoperna är kalkfuktängar och havsstrandängar. Den är konkurrenssvag och beroende av beteshävd.

Figur 1. Liten kärrmaskros samlad på norra Öland. Notera bladens stora hjälmlika ändlober och de smala rödfärgade bladskäften. Foto Å. Widgren.

Etableringen av nya plantor gynnas av djurtramp (Rydberg 2010).

De främsta hoten mot liten kärrmaskros anses vara igenväxning, dränering, uppodling samt spridning av konstgödning (Rydberg 2010). Liksom andra havsstrandängsarter är den även hotad av stranderosion och översvämning till följd av stormar och pågående havsnivåhöjning.

Inventeringen i Blekinge

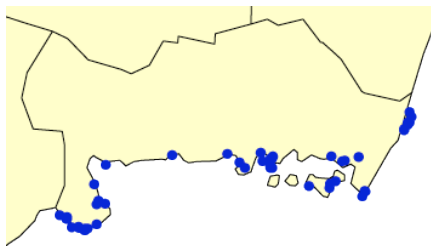
Under åren 2010–2013 eftersöktes liten kärrmaskros på havsstrandängar längs hela Blekingekusten. Inventerare var Bengt Nilsson, Gunnar Ohlsson, Kjell Petersson och jag själv. Samtidigt som vi letade efter liten kärrmaskros sökte vi även efter sumpmaskros. De två arterna växer i likartade miljöer och har till stor del samma blomningstid vilket gjorde att inventeringarna kunde samordnas. Resultatet av sumpmaskrosinventeringen (egentligen ett delresultat) har tidigare redovisats i *Blekingeblåddran*

(Widgren 2013). En skillnad mellan de två arterna är att liten kärrmaskros är svårare att känna igen i fält, och i motsats till sumpmaskros går den inte att artbestämma i fruktstadiet. Detta gjorde att vi valde att samla belägg av nästan alla misstänkta fynd av arten för granskning av specialister (Tommy Nilsson, Hans Rydberg).

I Blekinge växer liten kärrmaskros främst i havsstrandängarnas övre delar, i den zon där fuktängen övergår i friskäng. På några lokaler växer den även på torrare mark ovanför den egentliga strandängen. Den är inte lika kräsen i sitt biotopval som sumpmaskrosen vilken nästan enbart förekommer i riktigt fina havsstrandängar.

Arten är efter fyra års eftersök långtifrån färdiginventerad, men vi har fått en någorlunda god bild av utbredningen och förekomsten i landskapet. Sammanlagt hittades 32 nya lokaler, vilket innebär att det totala antalet aktuella lokaler i Blekinge nu är 50. Den räknade populationen uppgår till 680 plantor. Svårigheten att bestämma arten i fält, åtminstone på en del lokaler, har gjort att vi inte kunnat räkna antalet plantor ordentligt och på de lokaler från 1990-talet som ännu inte återbesökts finns över huvud taget inga mängduppgifter.

Det är ingen tvekan om att liten kärrmaskros, liksom sumpmaskros, har varit mycket förbisedd i Blekinge. Medan den senare endast förekommer i östra Blekinge är liten kärrmaskros spridd längs hela Blekingekusten. Dessutom är många strandängar ännu inte inventerade vilket gör att det verk-

Figur 2. Fynd av liten kärrmaskros i Blekinge. Uttag ur Artportalen, 2014-03-31.

liga antalet lokaler bör vara betydligt större; 100 lokaler och en totalpopulation på 2 000 plantor är inga orimliga siffror.

Vid rödlistningsbedömningen har man ansett att det kända antalet lokaler sannolikt innehåller ett mörkertal av växtplatser som inte längre hävdas, och där arten troligen är utgången. Eftersom endast 5 av de 16 äldre lokalerna i Blekinge hittills återbesökts går det inte att bedöma om arten minskat sedan 1990-talet. Däremot vet vi att det finns ett stort mörkertal av oupptäckta lokaler. Det är rimligt att det är likadant i övriga kustlandskap i Sydsverige. I boken *Smålands Flora* (Edqvist & Karlsson 2007) redovisas aktuella fynd från 4 rutor och äldre fynd från 11 rutor, men samtidigt görs bedömningen att arten är ”troligen inte ovanlig vid havet”. Jag anser att det är en riktig bedömning. Det bör finnas gott om oupptäckta lokaler

i strandängarna längs Smålandskusten. Med utgångspunkt från inventeringsresultaten i Blekinge är den nuvarande rödlistningen som sårbar (VU) mycket tveksam. Det skulle vara intressant om någon kunde leta efter arten på lämpliga lokaler i sydöstra Småland under 2014. Visar det sig att det är lika lätt att hitta nya lokaler där som i Blekinge är en omklassning till nära hotad (NT) ganska given.

Citerad litteratur

- Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.) 2007. *Smålands flora*. SBF-förlaget, Uppsala.
- Fröberg, L. 2006. *Blekinges Flora*. SBF-förlaget, Uppsala.
- Gärdenfors, U. (red.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. SLU, Uppsala.
- Rydberg, H. 2010. *Artfaktablad: Taraxacum litoralis – liten kärrmaskros*. ArtDatabanken, SLU. <http://www.artfakta.se/artfaktablad/Taraxacum_Litorale_1757.pdf> Hämtat 2014-03-20.
- Widgren, Å. 2013. Sumpmaskros i Blekinge. *Blekingebläddran* 2013: 12-15.
- Åke Widgren, Ronnebygatan 10, 371 32 Karlskrona. Tel 0455-311741. E-post: cotula@gmail.com

Judasöra funnet i östra Blekinge

Åke Widgren

Judasöra är en svamp som har både bibliska och kulinariska kopplingar. Den har nu blivit funnen i Karlskrona av Åke Widgren, långt ifrån sitt tidigare kända svenska utbredningsområde. Frågan är hur den har kommit dit.

På väg hem från jobbet den 26 april 2013 valde jag en väg som jag inte brukar gå så ofta. Intill det gamla hamnmagasinet vid Arvid Nilssonsgatan i centrala Karlskrona står en gammal fläder *Sambucus niger*. I ögonvrån såg jag fruktkroppen av en svamp som satt på ett ställe där stammen tidigare blivit avsågad. Jag anade direkt att det kunde vara judasöra *Auricularia auricula-judae*, en art som främst förekommer i Skåne och som inte tidigare påträffats så långt österut i landet. Jag återvände ett par dagar senare för att fotografera svampen och samla en fruktkropp (Fig. 1). Jag kunde räkna till ett 10-tal fruktkroppar. De satt främst på delar av stammen där det förekom död ved, t.ex. äldre snittytor. Jag kände mig nu helt säker på att det var judasöra. Vårdrädet är sannolikt mycket gammalt och växer tätt intill väggen på det rivningshotade och i massmedia mycket omtalade hamnmagasinet (Fig. 2).

Kännetecken, ekologi, utbredning och användningsområden

Judasöra är en gelésvamp. Fruktkroppen liknar ett människoöra med välvd, ådrig och finhårig utsida. Färgen är mörkbrun. Ovansidan är mörkare än

undersidan. Svampen parasiterar på levande träd där den bryter ner ligninet, men kan även växa på döda träd.

Det egendomliga namnet judasöra kommer av att arten främst växer på fläder. Enligt en sägen skall Judas efter att ha förrått Jesus blivit så ångerfull att han hängde sig i ett fläderträd. Svampen ansågs vara ett avtryck av hans öra som bildats på fläderstammen (Shenet 2014). Namnvarianter av ”judasöra” förekommer på de flesta europeiska språk. Arten växer ibland även på andra trädslag, t ex bok, alm, björk och ask.

Judasöra har en vid utbredning i världen. I Sverige är arten sydvästlig, med tyngdpunkt på västra Skåne och södra Halland. Den nordligaste lokalen som redovisas i Artportalen finns i Slottsskogen, Göteborg. Det första fyndet i Blekinge gjordes så sent som 2012, av Jonny Svensson, på Sillnäs i Sölvesborgs kommun. Växtplatsen i Karlskrona utgör en östlig utpost i landet mer än 6 mil fågelvägen från växtplatsen på Sillnäs.

Svampens fruktkropp har traditionellt använts inom folkmedicinen i både Europa och Kina. Den används även som matsvamp, och är tillsammans med sin nära släkting skogsöra

Figur 1. Fläderträdet vid det gamla hamnmagasinet, 2013-04-28. Foto Å. Widgren.

Figur 2. Fruktkropp av judasöra, 2013-04-28. Foto Å. Widgren.

A. polytricha (som inte växer i Sverige) framförallt mycket uppskattad i östasiatisk matlagning (Wikipedia 2014). Skogsöra saluförs även i Sverige, och ingår exempelvis i vissa djupfrysta blandade wokgrönsaker under namnet ”black fungus”.

Förekomsten i Blekinge

Hamnmagasinets framtid är oviss, och det gäller även flädern med judasöra. Eftersom trädet mer eller mindre trycker mot magasinets vägg är med all säkerhet dess dagar räknade, oavsett om magasinet skall renoveras eller rivas. Just nu lutar det åt att magasinet blir kvar.

Judasöra är knappast en förbisedd art i östra Blekinge. Det finns gott om gammal fläder i Karlskronaområdet, och jag har sökt på flera platser utan att göra fler fynd av arten. Man kan bara spekulera över varför arten växer i

centrala Karlskrona, långt från närmast kända lokal. Att värdbusken skulle vara planterad med svampen som en medföljare är helt osannolikt, liksom att den är en rest från en tidigare större utbredning. En rimligare förklaring är att den spridits dit på senare tid och lyckats etablera sig p.g.a. att lokalklimatet är varmare och gynnsammare bland bebyggelsen i staden och att betingelserna därför är gynnsamma för arten.

Citerad litteratur

Shenet, 2014. <<http://www.shenet.se/vaxter/flader.html>> Hämtat 2014-03-20.

Wikipedia, 2014. <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Judas%C3%B6ra>> Hämtat 2014-03-20.

Åke Widgren, Ronnebygatan 10, 371 32 Karlskrona. Tel 0455-311741. E-post: cotula@gmail.com

Rapport från föreningens kurs i hypogeiska svampar (tryfflar)

Ingemar Robertsson

Tryfflar som växer under jorden eller precis i markytan har ofta gäckat mykologerna. Ingemar Robertsson berättar om en kurs ledd av Mikael Jeppson över denna intressanta grupp, samt hur han själv med sin hunds hjälp fann en ny lokal för en tryffelart.

Den 28–29 september 2013 anordnade Blekinges flora en kurs avseende svampar som bildar fruktkroppar i huvudsak under, eller ibland delvis i, markytan, s. k. hypogeiska svampar, i dagligt tal kallade tryfflar.

När man nämner ordet tryffel för en icke-mykolog, ser man direkt hur det ekonomiska intresset väcks. Det är förståeligt, då det inte är ovanligt att i tidningarna läsa om fantasipriser på tryfflar. I Sverige finns ca 80 olika svamparter som mykologerna benämner tryfflar. Av dessa är det ett fåtal, nämligen sommartryffel (*Tuber aestivum*) och bagnolittryffel (*Tuber mesentericus*), som är intressanta ur matsynvinkel och dessa finns inte i Blekinge (åtminstone är de ännu inte funna här).

Kursen

Kursen leddes av Mikael Jeppson, Trollhättan, som är en erkänd auktoritet på området, liksom på buksvampar (rök-, äggsvampar, jordstjärnor). Därutöver kan han det mesta även om övriga svampgrupper, vilket bl.a. visas av att han har varit kursledare på

Sveriges Mykologiska Förenings årliga svampvecka.

Under lördagen genomfördes exkursioner, dels ute på Valje-halvön, dels vid en lokal på vägen ditut (precis norr om korsningen med järnvägen) samt vid Björkelund (fig. 1) söder om Sölve. Därefter återvände vi till kurslokalen i Ynde vandrarhem där dagens fynd examinerades (mikroskopierades). Därefter hade Mikael en genomgång av tryfflarnas systematik. Under denna dag gjordes fyra fynd av tryfflar, vilka efter mikroskopiering visade sig vara tre olika arter, varav ingen tidigare rapporterats från Blekinge (se nedan).

Figur 1. Mikael Jeppson vid Björkelund; Jonny Svensson skymtar i bakgrunden. Foto I. Robertsson.

Under söndagen besöktes Näsud-den utan att ett enda fynd gjordes av tryfflar, men en ny lokal för klumpticka (*Abortiporus biennis*) hittades och en för Blekinge ny röksvamp, *Lycoperdon rupicola*, vilken vi preliminärt döpte till hållröksvamp. Den har inget svenskt namn, men den växer bland mossor på klippställar och är troligen inte ovanlig utan endast förbisedd. Undertecknad besökte dessutom ytterligare fyra lokaler, utan tryffelfynd.

Var finns tryfflarna?

Samtliga tryfflar bildar mykorrhiza med träd/buskar. Träd-/buskskiktet ska vara ek, bok, lind, avenbok eller hassel. Vissa arter kan bilda mykorrhiza med barrträd (dock inte idegran), t.ex. arter inom *Rhizopogon* (hartryfflar) och *Elaphomyces* (hjorttryfflar). Al, ask, lönn och asp är exempel på trädslag som inte bildar mykorrhiza med tryfflar.

Vi fick också lära oss hur och var man ska leta. Det viktigaste är att hitta en näringsrik mark med ett luckert mulltäck. Bilden man ska ha framför sig är en lund med rik vegetation, med t.ex. skogsbingel, myskmadra, gulsippa, gulplister. När det gäller barrskog kan man istället leta efter fruktkroppar av svampklubbor (*Cordyceps*) vilka parasiterar på *Elaphomyces*-arter. När man hittat svampklubban, gäller det att försiktigt gräva sig ner till hjorttryffeln, som kan ligga många cm ner i marken. Kalkhaltig, näringsrik mark är en fördel, både i barr- och lövskog.

När man hittat vad man tycker är en lämplig lokal, får man börja gräva/krafsa. En liten kratta, t.ex. en sådan

som man annars använder för att riva upp ogräs i trädgården, är lämplig. Tyvärr är de flesta arterna små, från 4–5 mm till 8–10 mm. Ofta är de ljusa, vilket gör att man kanske lägger märke till dem. Andra små, ljusa saker man hittar är snäckskal, snigelägg, groddknoppar till svalört, stenar m.m. Det är alltså inte lätt att hitta tryfflar. Man måste vara envis, ihärdig, tokig skulle nog en del säga - kort sagt: en riktig svampnörd.

Kommentarer

Den teoretiska genomgången under lördagen gav många ”Aha”-upplevelser, bl.a. att dessa hypogeiska svampar inte har någon gemensam systematisk ställning i svamparnas ”släkt-träd”. Det underjordiska levnadssättet måste ha uppkommit ett flertal gånger under evolutionen inom olika grupper av svampar. Detta har inneburit att flera ”överjordiska” arter av någon anledning har utvecklats mot att flytta en våning ner. Fördelarna kan tänkas vara att de blir mindre väderberoende och mer skyddade medan nackdelarna blir att de får svårare att sprida sig (de blir beroende av att djur äter upp dem och sprider sporena).

DNA-analyser av hypogeer visar att de är besläktade med flera, i sig icke närstående, grupper inom svamparnas rike. Svampar delas i stort in i två stora grupper, beroende på hur sporena bildas. Den ena är *Ascomyceter*, där sporena bildas i sporsäckar (ascus, plural asci). Hit hör bl a murklor och skålsvampar. Den andra är *Basidiomyceter*, där sporena bildas på basidier.

Figur 2. Gulbryn hartryffel; upptill utsidan och nertill i tvärsnitt. Foto I. Robertsson.

Hit hör skivlingar, soppar, buk-, taggsvampar m. fl. Hypogeiska svampar återfinns inom båda huvudgrupperna, dvs det finns hypogeer som är närstående både skålsvampar, murklor, krem-lor, fingersvampar, soppar respektive pluggskivlingar.

Detta har man kommit fram till i sen tid med hjälp av DNA-sekvensering och det kommer förmodligen att leda till stora förändringar i namnsättningen av tryfflar. Det finns t. ex. en tryffel som kommer att få släktnamnet *Russula*, vilket innebär att denna tryffel kommer att tillhöra kremle-släktet.

Resultat

Kursen ledde till att tre för Blekinge nya tryfflar hittades: hjärntryffel *Hydnobolites cerebriiformis*, *Hymenogaster "citrinus"* (systematiken ännu oklar) samt *Tuber puberulum*. Fynden gjordes vid järnvägsforsningen i Valje och vid Björkelund där dessutom kragjordstjärna (*Geastrum triplex*) hittades, två nya platser för Blekinge. Kursdeltagarna fick också en bättre insikt i var det kan löna sig att söka efter dessa arter.

PS "Söken, ock I skolen finna" sägs det i Bibeln – undrar om den som skrev det hade letat tryfflar? Efter söndagens övningar gjorde jag fyra stopp på vägen hem, utan resultat. Väl hemma gick jag ut med hunden i vår vanliga skog, blandskog med tall och gran. Mitt på skogsvägen efter ca 25 m fann jag gulbrun hartryffel *Rhizopogon luteolus* (fig.2). Dessa tillhör ett släkte av tryfflar som dels är litet större (ca 20 mm), dels kan växa precis i markytan, vilket denna gjorde. Dagen slutade alltså med att fyra personer inte hittat någonting, men tack vare att hunden skulle rastas, fann jag i alla fall en. Ibland är det tydligen lättare att finna utan att söka! **DS**

Floraväktarnyheter

Åke Widgren

Efter en lång väntan kom äntligen floraväktarfunktionen i Artportalen igång under våren. Fjölårets resultat är nu inlagda, och 2013 blev ett bra år. Vi kom upp i sammanlagt ca 560 rapporter, varav 440 var återbesök på kända lokaler och 120 var nya lokaler. Därmed tillhör vi de flitigaste distrikten i landet. I fortsättningen skall förhoppningsvis var och en kunna rapportera sina återbesök på floraväktarlokalerna direkt i Artportalen. För att alla skall komma igång med rapporteringen planerar vi att anordna en floraväktarträff senare i år där vi går igenom olika funktioner i Artportalen, och inte minst hur man bär sig åt för att rapportera sina fynd.

Bland de intressantaste resultaten från 2013 kan nämnas att vi hittade 35 nya lokaler för sydspärgel, 12 nya lokaler för klotigelknopp (varav 11 längs Mörrumsån), 4 nya lokaler för sumpmaskros och 4 nya lokaler för liten kärrmaskros (se särskild artikel). Vi hade även flera nya och individuella fynd av knutört och dvärglin.

Under året återinventerade vi ett 30-tal äldre lokaler för stortimjan från länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering (1988–1990). Arten återfanns på ungefär hälften av lokalerna. Den riktade satsningen på kal knipprot fortsatte även under 2013. Arten återfanns på 6 av 17 besökta lokaler. Dessutom hittades 3 nya lokaler.

Svenska Botaniska Föreningen har i år utsett ryl, fältgentiana och rödsyssla till prioriterade floraväktarter. För Blekinges del är det främst den förstnämnda som är aktuell. Såvitt vi vet har vi bara två aktuella ryllokaler kvar, men det kan vara klokt att även kontrollera de äldre växtplatser där miljön ännu är intakt. Fältgentianan är troligen försvunnen, men givetvis måste den senast kända lokalen (Skräвле) kontrolleras. Med anledning av den revidering av rödlistan som skall ske 2015 finns det även önskemål om att inventera slättegubbe i landet. Arten är i den nuvarande rödlistan klassad som nära hotad (NT) men det finns misstankar om att den minskat så kraftigt i delar av landet att en omklassning till sårbar (VU) kan bli aktuell. Därför är det bra om vi kan återinventera ett urval av gamla slättegubbelokaler. Uppvisar den samma dystra trend som granspira?

Vi har också planerat att göra riktade eftersök efter stolt trampört i Östra Skärgården. Vi borde ha fler än de två lokaler som idag är kända på Långören.

Låt oss hoppas att 2014 blir ett bra floraväktarår!

Åke Widgren, Ronnebygatan 10,
371 32 Karlskrona
Tel 0455-311741
E-post: cotula@gmail.com

Fyndrapporter

Intressanta fynd främst från förra året presenteras. LD = belägg i Lunds botaniska museum ; S = i Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm; ! = bestämd av ...

Allium ursinum ramslök. Ölgehult sn, Norra Bälganet (RN: 6251680 1451647) naturbetesmark, 15 maj 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson. Återfynd på gammal lokal.

Bidens cernua nickskära. Bräkne-Hoby sn, Järnavik (RN: 6229361 1454781) våtmark, 1 september 2013 B. Nilsson & Å. Widgren.

Calibrachoa sp. småpetunia-släktet, Million Bells-serien. Rödeby sn, Bubbetorpsdeponin (RN: 6235032 1487364) kompost, 9 september 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (S, bestämd av trädgårdsamatörerna).

Figur 1. Bredbladig pärlhyacint från Bälganet. Foto B. Nilsson.

Clarkia amoena atlasblomma. Sturkö sn, Frändatorp (RN: 6220393 1493577) utfyllnad, 25 juli 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (LD in prep., !E, Ljungstrand.).

C. unguiculata clarkia. Sturkö sn, Frändatorp (RN: 6220393 1493577) utfyllnad, 25 juli 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (LD in prep., !E, Ljungstrand.).

Crocus speciosus höstkrokus. Sölvesborg sn, Ö om Bokelundsskolan (RN: 6214036 1423191) bokskog, 4 oktober 2013 B. Nilsson (LD, !T. Tyler).

Dasiphora fruticosa ssp. *floribunda* sydtok. Karlshamn sn, 800 m S om Tubbaryd (RN: 6227126 1440483) nedlagd jordtipp, 1 augusti 2013 B. Nilsson & Å. Widgren (LD, !T. Tyler). Troligen förbisedd.

Eryngium planum rysk martorn. Karlshamn sn, 800 m S om Tubbaryd (RN: 6227126 1440483) nedlagd jordtipp, 1 augusti 2013 B. Nilsson & Å. Widgren.

Euphorbia maculata fläcktörel. Rödeby sn, Bubbetorpsdeponin (RN: 6234972 1487417) kompost, 9 september 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (S, !T. Karlsson). Ny för Blekinge.

Gagea pommeranica pommersk vårlök. Kristianopel sn, Avaskär kapell, häck och trädesåker, 24 april 2011 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD in prep., !H. Henker). Ny för Blekinge.

Figur 2. Kråkrassing från Hålan på Sturkö.
Foto B. Nilsson.

Hieracium basifolium stänkfibbla. Ölgehult sn, 200 m NO om Askaremåla (RN: 6250869 1454947) betesmark, 3 juli 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD, !T. Tyler). Inga tidigare aktuella fynd.

Hieracium pellucidum granfibbla. Jämshög sn, 1,2 km N om Boafall (RN: 6236847 1416771) väglänt, 12 juni 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD, !T. Tyler). Inga tidigare aktuella fynd.

Hieracium ravidum stenfibbla. Backaryd sn, Bråtabron, Ö om Backaryd (RN: 1462860 6246970) vägren, ett 10-tal ex, 11 juni 2013 Å. Widgren (LD, !T. Tyler). Inga tidigare aktuella fynd.

Hieracium scotostictum vårfibbla. Gammalstorp sn, Brännelycke (RN: 6227145 1428705) lövskog, 6 juni 2013 B. Nilsson (LD, !T. Tyler). Ny för Blekinge.

Hieracium subramosum småländsk rufsfibbla. Backaryd sn, Vannslätten (RN: 6252529 1456497) skogsdunge, 3 juli 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD, !T. Tyler). Inga tidigare aktuella fynd.

Hieracium svanlundii svanlunds-fibbla. Bräkne-Hoby sn, NV om Näs (RN: 6235322 1462174) gräsmark, 26

juni 2013 B. Nilsson (LD, !T. Tyler).

Illecebrum verticillatum glimmerört. Backaryd sn, Kåraryd, Ö om Långasjön (RN: 6248603 1461456) körväg, 28 augusti 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson.

Lepidium coronopus kråkrassing (Fig. 2). Sturkö sn, 300 m SV om Hålan (RN: 6220259 1491069) jordtipp, 30 juli 2013 B. Nilsson & K. Pettersson.

Luzula divulgata backfryle. Kristian-opel sn, Högasand, ca 150 m NV om sandområdet (RN: 6239350 1313550) stigkant; ca 300 m NV om sandområdet (RN: 6239450 1513350) torr åkerren, båda 15 juni 1999 Å. Widgren (S, !T. Karlsson). Ny för Blekinge.

Lysichiton americanus skunkkalla. Ölgehult sn, Hålabäck, N om Åkroken i Bräkneån (RN: 6247975 1454640), båda åstrand, 15 maj 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson.

Muscari latifolium bredbladig pärlhyacint (Fig. 1). Ölgehult, Bälganet (RN: 6251644 1452118) förvildad i skogsbryn, 15 maj 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD, !T. Tyler). Ny för Blekinge.

Figur 3. Patrinia är en släkting till vänderot. Foto B. Nilsson.

Oenanthe pimpinelloides knölstäckra. Augerum, Kummeln (6230702 1491560) betesmark 6 juli 2013 B. Nilsson (LD in prep., !L. Fröberg; se artikel i detta häfte). Även funnen av G. Nilsson.

Ornithogalum narbonense fransk stjärnlök. Augerum, Kummeln (RN: 6230672 1491570) betesmark 4 juli 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (LD in prep., !L. Fröberg; se artikel i detta häfte). Först funnen av B. Hallberg.

Oxalis dillenii prärieoxalis. Karlskrona sn, södra Torsfors (RN: 6231437 1489691) byggtipp, 9 september 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (S, !T. Karlsson).

Patrinia gibbosa patrinia (Fig. 3). Jämjö sn, Ö om Tallet (RN: 6229064

Figur 4. Glandelkungslys från Sturkö. Foto B. Nilsson.

1503591) skogsbyn, 4 juli 2013 B. Nilsson & K. Pettersson (det. T. Tyler). Ny för Blekinge.

Potentilla anglica x reptans revig blodrot x revfingerört. Mjällby sn, Nögersund (RN: 6209319 1433587) betesmark, 17 september 2012 B. Nilsson & Å. Widgren (S, !T. Karlsson).

P. intermedia finsk fingerört. Backaryd sn, 100 m S om Sjö Haga (RN: 6243643 1460950) jordtipp, 10 juli 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD in prep.).

P. thuringiaca tysk fingerört. Backaryd sn, 100 m S Sjö Haga (RN: 6243664 1460946) jordtipp, 10 juli 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (LD in prep.).

Rubus pedemontanus rostbjörnbär. Karlshamn sn, V om Stockholmsleden

Figur 5. Lergryn. Foto R. Bengtsson.

(RN: 6227500 1443611) ruderatmark vid järnväg, 24 juli 2013 Å. Widgren & T. Burén.

Senecio inaequidens boerstånds. Sölvesborg sn, Lindholmen 2013 B. Nilsson. Ny för Blekinge.

Sparganium erectum ssp. *oocarpum* klotigelknopp. Funnen utmed Mörrumsån på ca 10 lokaler från Forsbacka till Ämma, 2013 Å. Widgren.

Sparganium gramineum flotagräs. Backaryd sn, Långasjöns nordost-del (RN: 6250279 1461075) insjöstrand, 4 september 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson (!Å. Widgren).

Taraxacum lacistophylloides grov sandmaskros. Kristianopel sn, Hoboda, 100 m V om Koskär (RN: 6243100 1515250) torräng nära stranden, 25 maj 2013 Å. Widgren (!H. Ryberg). Ny för Blekinge.

Taraxacum langeanum Langes maskros. Kristianopel sn, Fågelmarra gård, Bokholmen (RN: 6233550 1512990) havsstrandäng/friskäng, 31 maj 2013 Å. Widgren (!H. Ryberg).

Taraxacum trilobatum klomaskros. Ölgehult sn, Norra Bälganet (RN: 6251698 1451599) naturbetesmark, 15 maj 2013 B. Nilsson & G. Ohlsson

(LD in prep., !H. Ryberg). Inga aktuella fynd.

Trichophorum alpinum snip. Asarum sn, Pernilshoka vid Mieån (RN: 6238900 1440520) vitmosstuva i pors/blåttelkärr, 26 juli 2013 Å. Widgren & L. Möller.

Verbascum virgatum glandelkungs-ljus (Fig. 4). Sturkö sn, Ronnevägen (RN: 6220776 1493751) vägsilant, 25 juli 2013 T. Woxenius (LD in prep.). Ny för Blekinge.

Xanthium strumarium ssp. *strumarium* ljust gullfrö. Karlskrona sn, Torskors industriområde (RN: 6232449 1489908) utfyllnad, 9 september 2013 B. Nilsson & K. Pettersson.

Mossor

Schistostega pennata lysmossa. Jämshög sn, Raslängen, Falkön (RN: 6237498 1415226) 9 augusti 2013 I. Björegren.

Alger

Botrydium granulatum lergryn (Fig. 5). Förkärla sn, Vambåsa våtmark (6227918 1477893) på våt lera i tillfälligt torrlagd våtmark på f.d. åkermark, 24 april 2013 I. Björegren (!R. Bengtsson). Lergryn tillhör gruppen gulgrönalger.

Rättelse

Anemonella thalictroides (= *Thalictrum thalictroides*), som rapporterades från Bälganet i förra numret av Blekingebläddran, skall vara *Isopyrum thalictroides* vitsippsruta.

Medlemsmatrikel för Föreningen Blekinges Flora 2014

Privatpersoner

Barbro Ahlner, Branthallavägen 119, 295 91 Bromölla; tlf 0456-23385
 Göran Andersson, Angölsmålavägen 5, 293 91 Olofström; tlf 070-8142032
 Sven Andersson, Bromåla, 371 93 Karlskrona; tlf 0455-360110
 Matts Antonsson, Flobacken 6, 290 71 Mörrum; tlf 0454-51564
 Björn Berglund, Valthornsvägen 3, 224 68 Lund; tlf 046-126042
 Marita Bergquist, Tallkottvägen 5, 374 30 Karlshamn; tlf 073-3884921
 Gunilla Bergstrand, Garvaregatan 4, 374 38 Karlshamn; tlf 0454-17254
 Lotta Bergström, Apotekarevägen 2, 371 42 Karlskrona; tlf 0455-25995
 Ivar Björegren, Ringvägen 6, 290 60 Kyrkhult; tlf 0454-71165
 Christina Båth, Torholmsvägen 18, 372 74 Listerby; tlf 0457-31212
 Jönsson Christer, Vingtors väg 4, 281 42 Hässleholm; tlf 070-9501345
 Margareta Edqvist, Syrengatan 19, 571 39 Nässjö; tlf 0380-10629
 Robert Ekholm, Gölstigen 31, 372 37 Ronneby; tlf 0730-866767
 Joakim Ekman, Kampementsgatan 8 1tr, 115 38 Stockholm
 Urban Emanuelsson, Kung Oskars väg 7, 222 40 Lund
 Angelika Fischer, Arkitektgatan 4D, 371 38 Karlskrona
 Anna-Greta Friström, Drottninggatan 75, 374 38 Karlshamn; tlf 0454-321788
 Lars Fröberg, Sofiaparken 4e, 222 41 Lund; tlf 046-2116308
 Ingrid Grahn-Nilsson, Serpentinvägen 33, 372 31 Ronneby; tlf 0457-27484
 Bengt Hallberg, Flintbacken 14 7 tr, 118 42 Stockholm; tlf 070-5854409
 Gunilla Hederås, Tyringeatan 21, 252 76 Helsingborg; tlf 042-140391
 Jan-Erik Hederås, Tyringeatan 21, 252 76 Helsingborg; tlf 042-140391
 Malin Hellbom Karlsson, Aspvägen 3, 370 23 Hasslö; tlf 072-1911724
 Joakim Hemberg, Iglasjövägen 7, 372 75 Johannishus; tlf 072-7114455
 Anna Hermansson, Iglasjövägen 7, 372 75 Johannishus; tlf 072-7114455
 Jenny Hertzman, Saltövägen 8 lgh 1001, 371 37 Karlskrona; tlf 070-6495349
 Jan Hinderyd, Stenhagsvägen 16, 374 33 Karlshamn
 Einar Håkansson, Pantarholmskajen 18, 371 38 Karlskrona
 Bengt Ignell, Pl 1643 Gammelstorp, 372 92 Kallinge; tlf 0457-60039
 Olof Jansson, Våxtorp 1, 533 97 Götene
 Erik Johansson, Ljungvägen 8, 373 00 Jämjö; tlf 0455-50889
 Henrik Johansson, Korpralsgatan 5, 268 32 Svalöv
 Jonas Johansson, Ekdalavägen 8, 370 24 Nättraby
 Åke Johansson, Röshultsvägen 227-3, 290 60 Kyrkhult; tlf 0454-24009
 Inga Johnsson, Nyttäppsvägen 55-20, 374 94 Trenså
 Jennie Jonsson, Fältskärsgatan 9, 283 32 Osby
 Lena Jonsson, 907-A Country club Park Way M.T. Laurel NJ 08054, USA
 Christer Jönsson, Vingfors väg 4, 2147 82 Hässleholm

Thomas Karlsson, Skogsvägen 46, 122 63 Enskede
Jan Karp, Lemchens väg 9, 371 40 Karlskrona
Gerhard Kristensson, Dekanvägen 8, 247 51 Dalby
Maria Larsson, Fogdevägen 4A 4vån, 371 40 Karlskrona; tlf 0455-18296
Hans-Ebbe Lindskog, Myrtenvägen 30, 374 37 Karlshamn
Erik Ljungstrand, Järkholmsvägen p 1614, 436 56 Hovås
Ulf Lundgren, Kuggebodavägen 98, 372 94 Ronneby; tlf 0457-30258
Annika Lydänge, Grönadal 4, 370 24 Nätraby
Jan-Åke Lönqvist, Bangatan 11, 293 39 Olofström
Bertil Martinsson, Kulinggatan 11, 371 51 Karlskrona; tlf 073-3220820
Bertil Mårtensson, Nicolaigatan 3E, 294 33 Sölvesborg
Bertil Möllerström, Kyrkvägen 19, 287 72 Traryd
Bengt Nilsson, Trestenavägen 5a, 294 35 Sölvesborg; tlf 0456-12748
Evert Nilsson, Lillesjövägen 69-9, 295 94 Näsum
Nadja Niordson, Stockvägen 4A, 297 72 Everöd
Eva Olsson, Vallvägen 14, 374 30 Karlshamn; tlf 0454-15137
Gunnar Ohlsson, Rektor Dahlgatan 4b, 294 00 Sölvesborg; tlf 0456-14682
Marianne Olsson, Backvägen 7, 373 00 Jämjö; tlf 0455-50490
Ulrika Olsson Widgren, Marielunds gård, 370 24 Nätraby
Kjell Petersson, Arvid Nilssonsgatan 8, 371 33 Karlskrona; tlf 0455-338141
Conny Philipsson, Polhemsgatan 16, 371 40 Karlskrona; tlf 0455-81288
Ingemar Robertsson, Tjurkhultsvägen 19, 37012 Hallabro
Isabel Rodeson, Väbyvägen 32, 370 10 Bräkne-Hoby; tlf 070-2359006
Arne Ryberg, V Storgatan 30B, 293 37 Olofström; tlf 0706-942416
Linda-Marie Rännbäck, Glasvägen 8, 375 34 Mörrum
Sam Skällberg, Branthallavägen 119, 295 91 Bromölla; tlf 0456-23385
Britt Snogerup, Trumpetaregränd 9, 226 39 Lund; tlf 046-123755
Evert Storm, Rapsvägen 4, 371 60 Lyckeby; tlf 0455-23854
Bengt Stridh, Gäddeholm 73, 725 97 Västerås
Anders Svensson, Åbyboda Grangärde, 590 39 Kisa
Georg Svensson, Kolshult, 370 17 Eringsboda
Jonny Svensson, Karsahult 14, 360 10 Ryd; tlf 0459-83345
Leif Svensson, Kurvan 17, 374 30 Karlshamn; tlf 0454-17302
Roland Svensson, Östra Almgatan 61, 234 37 Lomma; tlf 040-411909
Sten-Ebbe Svensson, Kyrkogatan 10d, 372 30 Ronneby; tlf 0457-26185
Åke Svensson, Norregatan 17, 289 31 Knislinge
Jan-Olof Tedebrand, Silje 128, 855 90 Sundsvall
Hans Thulin, Malmgatan 1, 562 42 Taberg
Göran Torstensson, Hantverkargatan 83b, 374 37 Karlshamn; tlf 0454-50644
Bengt-Gunnar Walde, Tromtö, 370 24 Nätraby
Thomas Vestman, Spjutsbygdsvägen 36, 370 30 Rödeby; tlf 0708-881675

Åke Widgren, Ronnebygatan 10, 371 32 Karlskrona; tlf 0455-311741
Charlotte Wigermo, Fästningsgatan 19b 4tr, 291 34 Kristianstad
Mikael Wigforss, Hembygdsgatan 8d, 264 36 Klippan; tlf 0453-10238
Sofie Willman, Skogsvägen 4 , 373 00 Jämjö; tlf 0731-562232
Johan Wolgast, Hunnemaravägen 11, 374 34 Karlshamn; tlf 0454-84616
Elma von Wachenfeldt, Jullovsvägen 8, 224 67 Lund; tlf 0456-71161
Torgny von Wachenfeldt, Jullovsvägen 8, 224 67 Lund; tlf 046-127780
Torborg Woxenius, Rapsvägen 17, 371 60 Lyckeby; tlf 0455-26440
Arne Östsjö, Madgårdsvägen 4, 370 22 Drottningstjärn

Institutioner

Blekinges museum, Binlioteket, Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona
Karlshamns stadsbibliotek, Ågatan 48, 374 38 Karlshamn
Karlskronas bibliotek, Box 320, 371 25 Karlskrona

Algsektionen nybildad

Syfte

Avsikten med algsektionen är att kartlägga den marina och limniska algfloras kvalitativa och kvantitativa sammansättning i Blekinge. Arbetet skall i första hand resultera i en checklista. Den marina delen och kransalgsdelen är i stort sett färdiga och kommer snart att läggas ut på föreningens hemsida. Torgny von Wachenfeldt svarar för den marina delen, Åke Widgren för uppgifter om kransalger och Roland Bengtsson för den limniska floran. Nya fynd kan rapporteras till respektive ansvarig.

Några mera omfattande undersökningar av den marina floran har inte

gjorts sedan mitten av 1930-talet då Tore Levring samlade material till sin doktorsavhandling ”*Studien über die Algenvegetation von Blekinge, Südschweden*” 1940. Florans sammansättning har troligen förändrats sedan dess och en del arter har inte observerats under 2000-talet medan andra har tillkommit.

Kontakt

Torgny von Wachenfeldt:
eotv.wachenfeldt@gmail.com
Roland Bengtsson:
roland.bengtsson@mikroalg.se
Åke Widgren: cotula@gmail.com

Författarinstruktioner

Detta är föreningens medlemshäfte och skickas ut 1 gång per år, under våren. Vi presenterar intressanta fynd och ger rapporter från floraväxeriet. Dessutom ges referat från föreningens aktiviteter, kommande programpunkter och andra botaniska aktiviteter med anknytning till föreningen. Vi publicerar även specialinventeringar, samt diverse systematiska utredningar som har anknytning till landskapet.

Bidrag kan skickas till föreningens redaktör, Lars Fröberg (lars.froberg@biol.lu.se). När ni skickar in era bidrag måste bilder och tabeller bifogas separat från textdokumentet.

Efterlysning

Källmiljöer är ett viktigt flora-element. Källor har dessutom ett stort kulturhistoriskt intresse. Många källor är skyddsvärda och många är hotade av dikningsföretag och modernt skogsbruk. Källakademin har därför tillsammans med Artdatabanken planer på att bygga upp ett register med beskrivningar och kartor över källor. Småland och Öland är i stort sett färdiginventerade. Nu startar Källakademin en inventering

i Blekinge. Botanister som rör sig i landskapet har säkert mycket information om källor och vi är tacksamma för hjälp med att få in uppgifter om källor, gärna med en kort beskrivning och lokalangivelse helst med koordinater.

Uppgifterna kan sändas till:
Torgny von Wachenfeldt
eotv.wachenfeldt@gmail.com

Innehåll

3	Förord
4	Grynig påskrislav i Högasand
10	Kummeln, en oas med förvildade sällsyntheter
19	Liten kärrmaskros i Blekinge
22	Judasöra funnet i östra Blekinge
24	Kurs om hypogeiska svampar (tryfflar)
27	Floraväktarnyheter
28	Fyndrapporter
32	Medlemsmatrikel
34	Algsektionen nybildad
35	Efterlysning